

ОКРЕМА ДУМКА

судді Конституційного Суду України Саса С.В. стосовно Висновку Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України) (реєстр. № 7203) вимогам статей 157 і 158 Конституції України

Конституційний Суд України 19 червня 2018 року надав Висновок у справі за конституційним зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України) (реєстр. № 7203) вимогам статей 157 і 158 Конституції України № 2-в/2018 (далі – Висновок).

У Висновку Конституційний Суд України визнав таким, що відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України, законопроект про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України) (реєстр. № 7203) (далі – Законопроект), яким пропонується:

„1. Внести зміни до статті 80 Конституції України (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 30, ст. 141), виклавши її в такій редакції:

„Стаття 80. Народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образи чи наклеп“.

2. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2020 року“.

Саме датою набрання чинності Законопроект фактично відрізняється від законопроекту про внесення змін до Конституції України (в частині скасування депутатської недоторканності) (реєстр. № 6773), щодо якого Конституційний Суд України надав Висновок 6 червня 2018 року за № 1-в/2018.

На підставі статті 93 Закону України „Про Конституційний Суд України“ вважаю за доцільне висловити окрему думку щодо Висновку.

В окремих думках щодо висновків Конституційного Суду України від 16 червня 2015 року № 1-в/2015¹ та від 6 червня 2018 року № 1-в/2018² я висловлював свої позиції, а також застереження та побоювання щодо наслідків скасування депутатської недоторканності. Викладене є актуальним і стосовно Висновку.

Крім того, у Висновку Конституційний Суд України мав би звернути увагу на пункт 2 Законопроекту, який встановлює дату набрання чинності законом про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України), в разі його прийняття Верховною Радою України, а саме: „2. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2020 року“.

Формулювання пункту 2 Законопроекту є юридично некоректним і недоречним у законопроекті, яким пропонується внести зміни до Конституції України.

З огляду на зміст пункту 2 Законопроекту зміни до статті 80 Конституції України в тексті Основного Закону України будуть відображені з 1 січня 2020 року. За логікою законодавця, положення, які передбачають внесення змін до Конституції України, до 1 січня 2020 року існуватимуть паралельно з Основним Законом України в законі про внесення змін до Конституції України. Однак, на мою думку, зміни до Конституції України повинні бути відображені в її тексті, а не в інших нормативно-правових актах, адже вони приймаються за спеціальною процедурою, визначеною Конституцією України. Якщо ж закон про внесення змін до Основного Закону України набирає чинності через певний проміжок часу, як передбачено у Законопроекті, то відповідне положення має міститися у розділі XV „Перехідні положення“ Конституції України. В іншому випадку

¹ <http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/ndf/1-v/2015-6.pdf>

² http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/1-v_2018_1.pdf

виникає питання щодо процедури внесення змін до відповідних положень Конституції України в період відтермінування набрання ними чинності.

Ані в Конституції України, ні в Регламенті Верховної Ради України не передбачено процедури внесення змін до закону України про внесення змін до Конституції України. Однак теоретично може виникнути необхідність внесення змін до положень статті 80 Конституції України, які пропонується змінити Законом, ще до набрання чинності законом про внесення цих змін. З огляду на це виникають такі запитання:

- зміни потрібно вносити до Конституції України чи до закону про внесення змін до Конституції України;
- який порядок скасування закону про внесення змін до Конституції України;
- якою кількістю голосів народних депутатів України має бути прийняте рішення, якщо вносити зміни до закону про внесення змін до Конституції України.

Пункт 2 Закону проекту приховує ризик внесення змін до Основного Закону України поза процедурою, визначеною у Конституції України. У разі прийняття Закону проекту не виключається можливість зміни дати набрання чинності законом про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України), тобто пришвидшення набрання чинності чи його відтермінування, шляхом внесення змін до пункту 2 цього закону за процедурою, визначеною для звичайних законопроектів, адже Конституція України не передбачає спеціальної процедури внесення змін до закону про внесення змін до Конституції України.

Таким чином, Конституційний Суд України мав би проаналізувати пункт 2 Закону проекту в контексті зазначених ризиків і їх можливих наслідків та вказати на недопустимість використаної у Законі проекту законодавчої техніки для законопроекту, який передбачає внесення змін до Конституції України. Наданий Конституційним Судом України без

відповідних застережень Висновок у разі прийняття Законопроекту у запропонованій редакції допускає існування положень, які повинні міститися в тексті Конституції України, в інших законах, зокрема в законі про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України).

Суддя
Конституційного Суду України

С. В. САС